

WALES **AUDIT** OFFICE
SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Asesiad o Archwilio Mewnol

Cyngor Gwynedd

Blwyddyn archwilio: 2011-12

Cyhoeddwyd: Mehefin 2012

Cyfeirnod y ddogfen: 313A2012

Statws y ddogfen

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cyngor Gwynedd fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Datganiad o Gyfrifoldebau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Cynnwys

Adroddiad manwl

Mae gan Gyngor Gwynedd Wasanaeth Archwilio Mewnol effeithiol sy'n cydymffurfio â safonau Cod Ymarfer Archwilio Mewnol CIPFA, heblaw am y safon annibynnol	4
---	---

Atodiadau

Safonau ac agweddau ar Archwilio Mewnol	6
---	---

Adroddiad manwl

Mae gan Gyngor Gwynedd Wasanaeth Archwilio Mewnol effeithiol sy'n cydymffurfio â safonau Cod Ymarfer Archwilio Mewnol CIPFA, heblaw am y safon annibynnol

1. Mae'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol a'r Safon Archwilio Ryngwladol (ISA) 610 yn ei wneud yn ofynnol i ni ystyried p'un a yw trefniadau rheolaeth ariannol fewnol Cyngor Gwynedd (y Cyngor) yn ddigonol. Gan fod Archwilio Mewnol yn elfen allweddol o'r system rheolaeth fewnol rydym yn cwblhau asesiad blynyddol o'i berfformiad.
2. Rydym wedi asesu'r gwasanaeth Archwilio Mewnol yn erbyn ei safonau proffesiynol fel y'u nodir yng Nghod Ymarfer Chartered Institute of Public Finance Accountants' (CIPFA) *Code of Practice for Internal Audit in Local Government in the United Kingdom 2006*. Lle y bodlonir y safonau hyn, lle bynnag y bo'n bosibl, byddwn yn ceisio dibynnu ar waith Archwilio Mewnol pan fyddwn yn dogfennu neu'n profi systemau ariannol y Cyngor fel rhan o'n harchwiliad o gyfrifon. Penderfynir ar y lefel o ddibyniaeth ar sail canlyniadau adolygiad o'r gwaith hwnnw. Mae rhagor o wybodaeth am y gwahanol agweddau a gwmpesir gan bob safon ar gael yn Atodiad 1.
3. Nodir ein hasesiad o berfformiad y Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn erbyn pob un o'r safonau yn Arddangosyn 1.

Arddangosyn 1: Roedd archwilio mewnol yn cydymffurfio â'r rhan fwyaf o agweddau'r safonau

Safon ac agweddau	Cyrhaeddwyd y safon/Sylwadau
1 Cwmpas yr Archwiliad Mewnol	Do
2 Annibyniaeth	Yn rhannol. Yn ogystal mae gan Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol gyfrifoldebau gweithredol am risg, yswiriant a thwyll budd-daliadau ac ef yw dirprwy swyddog Adran 151 y cyngor. Nid yw hyn yn gyson gyda'r safon sydd yn datgan na ddylai y pennaeth archwilio mewnol cael cyfrifoldebau gweithredol. Rydym ar ddeall nad yw y Cyngor am newid swyddogaeth y Pennaeth Archwilio Mewnol ag am rheoli y risg yma. Serch hyn ni fydd Archwilio Mewnol yn cydymffurfio yn llawn gyda'r safon tra mae'r trefniant gweithredol yma mewn lle.
3 Moeseg i archwilwyr mewnol	Do
4 Pwyllgor Archwilio	Do
5 Cydberthnasau	Do

Arddangosyn 1: Roedd archwilio mewnol yn cydymffurfio â'r rhan fwyaf o agweddau'r safonau

6	Staffio, hyfforddiant a datblygiad proffesiynol parhaus	Do
7	Strategaeth Archwilio a Chynllunio	Do
8	Cyflawni gwaith archwilio	Do
9	Gofal Proffesiynol Priodol	Do
10	Cyflwyno Adroddiadau	Do
11	Perfformiad, ansawdd ac effeithiolrwydd	Do

Atodiad 1

Safonau ac agweddau ar Archwilio Mewnol

Safon ac agweddau

- 1 Cwmpas yr Archwiliad Mewnol**
  - Cylch gorchwyl
  - Cwmpas y gwaith
  - Gwaith arall
  - Twyll a llygredd
- 2 Annibyniaeth**
  - Egwyddorion annibyniaeth
  - Annibyniaeth sefydliadol
  - Statws Pennaeth Archwilio Mewnol
  - Annibyniaeth archwilwyr mewnol unigol
  - Annibyniaeth contractwyr yr archwiliad mewnol
  - Datganiad o ddiddordeb
- 3 Moeseg i archwilwyr mewnol**
  - Pwrpas
  - Cywirdeb
  - Gwrthrychedd
  - Cymhwysedd
  - Cyfrinachedd
- 4 Pwyllgor Archwilio**
  - Diben y Pwyllgor Archwilio
  - Cydberthynas Archwilio Mewnol â'r Pwyllgor Archwilio
- 5 Cydberthnasau**
  - Egwyddorion cydberthnasau da
  - Cydberthnasau â rheolwyr
  - Cydberthnasau ag archwilwyr mewnol eraill
  - Cydberthnasau ag archwilwyr allanol
  - Cydberthynas â rheoleiddwyr ac arolygwyr eraill
  - Cydberthnasau ag aelodau etholedig
- 6 Staffio, hyfforddiant a datblygiad proffesiynol parhaus**
  - Staffio'r Archwiliad Mewnol
  - Hyfforddiant a datblygiad proffesiynol parhaus
- 7 Strategaeth archwilio a chynllunio**
  - Strategaeth archwilio
  - Cynllunio Archwiliadau

Safon ac agweddau

8 Cyflawni gwaith archwilio

- Cynllunio
- Dull
- Cynnal aseiniadau archwilio

9 Gofal Proffesiynol Priodol

- Egwyddorion Gofal Proffesiynol Priodol
- Cyfrifoldebau'r archwilydd unigol
- Cyfrifoldebau Pennaeth Archwilio Mewnol

10 Cyflwyno adroddiadau

- Egwyddorion cyflwyno adroddiadau
- Cyflwyno adroddiadau ar waith archwilio
- Archwiliadau dilynol a chyflwyno adroddiadau
- Cyflwyno adroddiadau blynyddol a chyflwyno barn archwilio

11 Ansawdd ac effeithiolrwydd perfformiad

- Egwyddorion, ansawdd ac effeithiolrwydd perfformiad
- Sicrwydd ansawdd a gwaith archwilio
- Perfformiad ac effeithiolrwydd y gwasanaeth archwilio

WALES **AUDIT** OFFICE

SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Ffôn: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Ffacs: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

E-bost: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk